

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

21 iulie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Cobzac Elena, Toma Nadejda, Țurcan Anatolie, Boico Victor,

a judecat, fără citarea părților, recursul în anulare declarat de către Adjunctul Procurorului General, Roșioru Mircea, prin care solicită casarea sentinței Tribunalului militar al trupelor NKVD din regiunea Kaluga din 21 aprilie 1945, în cauza penală privindu-l pe

Coda Savelii Xxxxx, născut în xxxxx, originar din Xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

24.06.2020 – 21.07.2020 (instanța de recurs în anulare).

Asupra recursului în anulare, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Tribunalului militar al trupelor NKVD din regiunea Kaluga din 21 aprilie 1945, **Coda Savelii**, a fost condamnat în baza art.54¹ lit.a) Cod penal al RSSU, cu aplicarea sancțiunii alin.(2) din Decretul Prezidiumului Sovietului Suprem al URSS din 19.04.1943, la 15 ani de muncă silnică, cu interdicție în drepturi pe un termen de 5 ani, cu confiscarea averii.

2. Potrivit sentinței, condamnatul Coda Savelii, a fost declarat vinovat și condamnat pentru faptul că în anul 1941, locuind pe teritoriul temporar ocupat de inamic, având legături cu jandarmul român Dragotețcu, i-a transmis acestuia informații despre activiștii colectivizării din satul Puhoi, care ulterior au fost arestați de jandarmerie, despre locul unde erau ascunse produsele alimentare, care în urma perchezițiilor au fost depistate și confiscate de jandarmi. Pentru aceste acțiuni Coda Savelii a fost remunerat de către jandarmul român Dragotețcu. Tot în această perioadă, Coda Savelii benevol s-a angajat în serviciu la autoritățile române, ocupându-se cu recensământul populației. În martie 1944 s-a înrolat în armata germano-română, unde i-a fost acordat gradul militar de „caporal”.

În ședința de judecată inculpatul Coda Savelii și-a recunoscut vinovăția în cele incriminate și a confirmat acțiunile invocate în rechizitoriu, solicitând instanței să fie trimis pe front.

3. Adjunctul Procurorului General, Roșioru Mircea, în temeiul art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, a declarat recurs în anulare, solicitând casarea sentinței, în

privința lui Coda Savelii în baza art. 54¹ lit. a) Cod penal al RSSU, cu încetarea procesului penal și reabilitarea acestuia.

În susținerea argumentelor formulate, Procurorul General Adjunct a invocat că probele administrate în cauza dată nu sunt suficiente pentru calificarea acțiunilor condamnatului Coda Savelii în baza art.54¹ lit. a) Cod penal al RSSU pentru trădare de patrie. Instanța de judecată nu a stabilit că acțiunile inculpatului erau îndreptate împotriva potențialului militar, independenței statale sau inviolabilității teritoriale a URSS, așa cum prevede dispoziția art. 54¹ lit. a) Cod penal al RSSU.

La fel, în opinia recurentului, instanța de judecată a încălcat în mod flagrant dreptul condamnatului la apărare, examinând cauza penală în lipsa apărătorului, a cărui participare în cazul dat era obligatorie. Sentința de condamnare în privința lui Coda Savelii a fost pronunțată luându-se la bază doar declarațiile martorilor cu care inculpatul era în relații ostile, nefiind cercetate și alte mijloace de probă.

Astfel, consideră recurentul că, condamnarea lui Coda Savelii pentru trădare de patrie constituie un viciu fundamental comis în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârea pronunțată, fiind încălcat dreptul la un proces echitabil.

4. Judecând recursul în anulare declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit art. 6 pct. 44), art. 22 alin. (3), art. 452 alin. (1), art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare de către Procurorul General și adjuncții săi în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată. Viciu fundamental în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârile pronunțate, se consideră încălcarea esențială a drepturilor și a libertăților fundamentale ale omului. Hotărârea judecătorească definitivă împiedică reluarea examinării procesului penal în privința aceleiași persoane pentru aceeași faptă, cu excepția cazului în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea pronunțată.

La 30 decembrie 1992 a intrat în vigoare Legea nr. 1225-XII din 08.12.1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice.

Colegiul penal lărgit menționează că potrivit art. 3 lit. a) al Legii nominalizate, sunt declarate nevinovate și urmează a fi reabilite în fața societății și reintegrate în drepturi, indiferent de locul de trai în prezent, toate persoanele care, în perioada dintre 07 noiembrie 1917 și 23 iunie 1990, au fost supuse represiunilor politice în baza deciziilor organelor de stat judiciare sau extrajudiciare pentru „activitate contrarevoluționară”.

Sub acest aspect, instanța de recurs în anulare reține că Coda Savelii a fost condamnat prin sentința Tribunalului militar al trupelor NKVD din regiunea Kaluga din 21 aprilie 1945, în baza art.54¹ lit. a) Cod penal al RSSU, pentru trădare de patrie.

Conform art. 5³ alin. (2) al Legii nr. 1225-XII din 08.12.1992, recursurile în anulare se examinează de către Curtea Supremă de Justiție în modul stabilit de Codul de procedură penală pentru examinarea recursurilor în anulare.

Ținând cont de cele constatate și de prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. b) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit constată prezența în speță a motivelor întemeiate de a interveni în hotărârea judecătorească irevocabilă de condamnare a lui Coda Savelii în baza art.54¹ lit. a) Cod penal al RSSU, cu casarea acesteia și în temeiul prevederilor art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, cu încetarea procesului penal, pe motiv că există circumstanțe care exclud tragerea persoanei la răspundere penală, și reabilitarea condamnatului.

Prin urmare, în temeiul circumstanțelor nominalizate, recursul în anulare urmează a fi admis, cu casarea totală a hotărârii irevocabile contestate, ca fiind afectată de un viciu fundamental și dispunerea încetării procesului penal, pe motiv că sunt prezente circumstanțe care exclud tragerea la răspundere penală.

5. În conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. b), art. 453 alin. (1), art. 457 alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E:

Admite recursul în anulare declarat de către Adjunctul Procurorului General, Roșioru Mircea, casează total sentința Tribunalului militar al trupelor NKVD din regiunea Kaluga din 21 aprilie 1945, cu încetarea procesului penal în privința lui **Coda Savelii Xxxxx**, în baza învinuirii pe art. 54¹ lit. a) Cod penal al RSSU, pe motiv că există circumstanțe care exclud tragerea lui la răspundere penală și dispune reabilitarea acestuia, în conformitate cu art. 3 lit. a) a Legii Republicii Moldova nr. 1225-XII din 08 decembrie 1992, privind reabilitarea victimelor represiunilor politice.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la **21 iulie 2020**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Cobzac Elena

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Boico Victor